

22.5.2020

Bilaga till 51/S3/22.5.2020

Förtydliganden av social- och hälsovårdsministeriets anvisning gällande förebyggande av coronavirussmitta vid enheter för vård och omsorg dygnet runt 15.5 2020

Landskapsregeringens förtydliganden gällande besöksförbud vid enheter för vård och omsorg dygnet runt

Besöksförbud på enheter för vård och omsorg dygnet runt har pågått sedan 16.3 2020. Det är högst troligt är att besöksförbudet kommer att vara en längre tid framöver. Landskapsregeringens förtydligande gällande besöksförbudet ska iakttas vid verksamhetsenheter inom socialvården som tillhandahåller vård och omsorg dygnet runt och vars klienter löper ökad risk för smitta. Sådana är speciellt äldre personer och andra personer som hör till riskgrupperna. Besöksförbudet gäller till 30.6 2020.

Att stödja funktionsförmågan under undantagsförhållanden

I regel är det förbjudet att besöka enheterna. Enhetens chef/ledare/ansvarig kan från fall till fall ta beslut om enskilda besök på en enhet. Trots besöksförbudet ska klienterna i mån av möjlighet tillhandahålla behövliga tjänster och aktiviteter som de behöver för att upprätthålla funktionsförmågan och välbefinnandet.

I och med att besöksförbudet har pågått en länge period har de äldre och personer med funktionsnedsättning liv begränsats på flera sätt. I denna situation bör personalen ta extra hänsyn till deras fysiska, psykiska och sociala hälsa. Funktionsförmågan kan försämrats relativt hastigt för klienter som bor på enheter med heldygnsoomsorg. För att upprätthålla klienternas funktionsförmåga är det därmed extra viktigt att personalen skapar nya kreativa lösningar som aktiverar klienterna. Det är lika viktigt att stöda klienternas psykiska hälsa som att stöda funktionsförmågan. Minskade sociala kontakter med anhöriga är en riskfaktor för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Enheterna bör se till att utveckla sina egna digitala medel för att stöda äldre och personer med funktionsnedsättning till bättre möjligheter för att upprätthålla sociala kontakter. Enheterna bör samarbeta med anhöriga för att hitta lämpliga sätt att hålla kontakten med klienten, t.ex. per telefon, e-post, brev eller andra digitala medel.

Enheterna bör skapa alternativa lösningar som möjliggör fysiska kontakter antingen inom- eller utomhus. Exempel på möjliga lösningar för träffar är ett utrymme med en skiljevägg av plexiglas där den boende kan prata med sina anhöriga via mikrofonen. Det bör finnas två skilda ingångar till utrymmet.

Besöksförbudet gäller inte nödvändiga rehabiliteringstjänster, såsom fysio- och ergoterapitjänster. Som nödvändiga tjänster kan även anses vara tjänster som förekommit tidigare på enheten som t ex **medicinsk fotvård och frisörbesök**. De tjänsteproducenter som tidigare har anlåtats av klienterna kan även nu göra det, men begränsas till **endast nödvändiga besök**. Det förutsätter även att tjänsteproducenten förbinder sig att använda skyddsutrustning enligt rekommendationerna och att de är symtomfria.

Verksamhetsenheten ser till att tjänsteproducenten har lämpliga utrymmen och skyddsutrustning till sitt förfogande, där tjänsten kan utföras tryggt och säkert utan risk att smitta övriga klienter och vård- och omsorgspersonal.

Genom att tillåta besökare i form av tjänsteproducenten komma till enheten för att ge enskilda tjänster till klienterna, ökas risken för smittspridning på enheten. Det är önskvärt att enheterna planerar noggrant inför varje besök hur det skall ske och i vilka utrymmen. Personalen och klienten planerar tillsammans vilka besök som kan anses nödvändiga, detta för att personalen ska under kontrollerade förhållanden följa med att **endast nödvändiga besök** görs och att skyddsutrustning används enligt rekommendationerna. Personalen ska vara extra observant på symtom hos klienterna.

Förtydligande gällande besök och utevistelser:

- **Utgångspunkten är att såväl klient som anhörig /närstående är symtomfria.**
- Håll ett avstånd på **2 meter** under promenader (ingen skyddsutrustning behövs). Det innebär att klienten själv måste klara av att ta sig fram på egen hand.
- Ett alternativ till är att skapa utrymmen antingen ute eller inne där ett möte kan ske säkert genom att t ex använda plexiglas mellan besökande anhörig och klient.

Förtydligande gällande nödvändiga tjänster:

- **Utgångspunkten är att såväl klient som tjänsteproducenten är symtomfria.**
- Personer som är i närkontakt (med närkontakt avses kontakt som varar minst 15 minuter och avståndet är under 1 m) med klienten skall ha skyddsutrustning enligt följande:
 - ✓ Enkel skyddsutrustning för barriärvård - Engångsförkläde - Handskar – Visir eller kirurgiskt munskydd
 - ✓ Skilda arbetskläder
 - ✓ Arbetskläder ska gå att tvätta i minst 60 grader, för att säkert bli rena.
 - ✓ Att hålla distans där det är möjligt.

Social- och hälsovårdsministeriets anvisning gällande förebyggande av coronavirussmitta vid enheter för vård och omsorg dygnet runt 15.5 2020 informerar man om att Institutet för hälsa och välfärd (THL) samlar in god praxis för genomförandet av kontakter och publicerar dem på sin webbplats.

Dessa förtydligande är i kraft tillsvidare och kan ändras vid behov. Besöksförbudet gäller till 30.6 2020 och om det inte blir förlängning av besöksförbudet upphör dessa förtydliganden att gälla. Snabba beslut bör tas på enheten ifall situationen så kräver, såsom tecken på smitta.

Kontaktperson:

Ann-Christine Österbacka
Specialsakkunnig, socialvårdsbyrån
Ålands landskapsregering
+358 18 25000 (vxl)
ann-christine.osterbacka@regeringen.ax